

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 956
van **CARMEN RYHEUL**
datum: 26 augustus 2020

aan **ZUHAL DEMIR**

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

Bodemerosie op landbouwgronden - Stand van zaken

Het probleem van wind- en watererosie en de negatieve gevolgen ervan op de bodem in Vlaanderen kwam de laatste maanden reeds uitvoerig aan bod in de commissies Leefmilieu en Landbouw van het Vlaams Parlement, alsook in een aantal schriftelijke vragen. Zowel de minister van Omgeving, als de minister van Landbouw erkenden de ernst van dit probleem en beloofden beiden alles in het werk te stellen om zo snel mogelijk tot duurzame oplossingen te komen.

Op 25 augustus 2020 heeft Statistiek Vlaanderen de meest recente statistieken inzake erosierisico in Vlaanderen gepubliceerd. Van de 145.000 hectare (ha) landbouwgrond in Vlaanderen die een potentieel risico loopt op bodemerosie door afstromend water, had in 2019 nog steeds maar liefst 38.117 ha een erosierisico hoger dan 10 ton per hectare per jaar. Daarvan liep 4677 ha zelfs een acuut risico op bodemverlies door watererosie (= bodemerosie-risicoklasse >25 ton bodemverlies per ha per jaar).

Statistiek Vlaanderen wijst er op dat op percelen met een hoog erosierisico nog steeds gewassen worden geteeld en teelttechnieken toegepast die niet aangepast zijn aan de draagkracht van de bodem. Deze combinatie zorgt niet alleen voor blijvende bodemschade, maar kan ook modderstromen en het dichtslibben van waterlopen veroorzaken. Nog volgens de gegevens van Statistiek Vlaanderen werd in 2019 niet minder dan 57% van de oppervlakte in de hoogste bodemerosie-risicoklasse (>25 ton bodemverlies per ha per jaar) ingenomen door maïs. Ajuin neemt het tweede grootste areaal (10%) in deze erosieklasse in, gevolgd door aardappels (6%), bieten (5%) en wintergraan (5%). Ook in de tweede hoogste bodemerosie-risicoklasse (= 20-25 ton bodemverlies per hectare per jaar) bestaat het grootste areaal uit maïs.

In 2016 verstrengden de verplichte erosiebestrijdingsmaatregelen voor landbouwers. In de twee hoogste bodemerosie-risicoklassen had dit volgens Statistiek Vlaanderen tot gevolg dat het aantal ha landbouwgrond binnen voormelde klassen dat jaar plots quasi halveerde. Verontrustend is echter dat deze daling zich tussen 2016 en 2019 in deze twee hoogste bodemerosie-risicoklassen niet noemenswaardig heeft voortgezet, waardoor in Vlaanderen nog steeds een aanzienlijk aantal ha landbouwgrond geconfronteerd wordt met een zeer hoog bodemerosierisico. Uit de gegevens van Statistiek Vlaanderen blijkt bovendien dat bovenvermelde maatregelen tot op heden geen enkele zichtbare impact hebben gehad op de landbouwgronden die zich in de twee laagste bodemerosie-risicoklassen (= 10 tot 15 ton & 15 tot 20 ton bodemverlies per hectare per jaar) bevinden; het aantal ha landbouwgrond in deze twee laagste risicoklassen blijft sinds 2008 quasi onveranderd hetzelfde.

1. Volgens Statistiek Vlaanderen behoort ongeveer 35.000 ha landbouwgrond sinds 2008 onveranderd tot de twee laagste bodemerosie-risicoklassen (= 10 tot 15 ton & 15 tot 20 ton bodemverlies per ha per jaar).
 - a) Hoe verklaart de minister het feit dat alle bodemerosie-bestrijdingsmaatregelen die in het verleden reeds door de Vlaamse Regering werden uitgevaardigd geen enkele impact lijken te hebben op de oppervlakte landbouwgrond die tot deze twee laagste risicoklassen behoort?
 - b) In welke ingrijpende nieuwe maatregelen wordt in uitvoering van artikel 167 van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 op korte, middellange en lange termijn voorzien om de landbouwgrondoppervlakten die tot deze twee laagste risicoklassen behoren significant terug te dringen? Graag een overzicht per termijn met inbegrip van de uitvoeringsstappen.
2. Volgens Statistiek Vlaanderen heeft de verstrenging van de verplichte erosiebestrijdingsmaatregelen voor landbouwers in 2016 ervoor gezorgd dat de landbouwgrondoppervlakte in de twee hoogste bodemerosie-risicoklassen (= 20 tot 25 & >25 ton bodemverlies per ha per jaar) dat jaar met de helft werd teruggedrongen. Tussen 2016 en 2019 is er volgens de gegevens van Statistiek Vlaanderen echter quasi geen verdere daling merkbaar in deze twee hoogste risicoklassen.
 - a) Hoe verklaart de minister het feit dat ondanks alle bodemerosie-bestrijdingsmaatregelen die in het verleden reeds door de Vlaamse Regering werden uitgevaardigd geen verdere significante daling van de landbouwgrondoppervlakte in deze twee hoogste risicoklassen meer werd bereikt tussen 2016 en 2019?
 - b) Uit de gegevens van Statistiek Vlaanderen blijkt dat er een duidelijk negatief verband bestaat tussen monocultuur van maïs (of andere minder diep of sterk wortelende gewassen) en bodemerosierisico op landbouwgronden.

Voorziet de minister in nieuwe of aanvullende maatregelen om in te grijpen in de teelten op landbouwgronden waar een ernstig risico op bodemerosie bestaat? Zo nee, waarom niet? Zo ja, welke dan en wanneer?
 - c) In welke ingrijpende nieuwe maatregelen wordt in uitvoering van artikel 167 van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 op korte, middellange en lange termijn voorzien om de landbouwgrondoppervlakten die tot deze twee hoogste risicoklassen behoren significant terug te dringen? Graag een overzicht per termijn met inbegrip van de uitvoeringsstappen.
3. Overeenkomstig artikel 170 van het Bodemdecreet van 27 oktober 2006 kunnen het Vlaamse Gewest, de provincies en de gemeenten sinds 1 januari 2018 om redenen van bodembescherming onroerende goederen verwerven door onteigening voor het algemeen nut.

Hebben deze overheidsinstanties sinds voormelde datum in Vlaanderen reeds onteigeningen voor het algemeen nut uitgevoerd in het kader van de beheersing van bodemerosierisico's? Zo nee, waarom blijft dit instrument tot op heden onbenut in de strijd tegen bodemerosie en is er in die optiek desgevallend geen een grondige evaluatie nodig van deze decretale bepaling? Zo ja, graag een overzicht per onteigenende instantie van het aantal ha (incl. vermelding van de gewestplan of RUP bestemming van de onteigende gronden) dat werd onteigend in het kader van de beheersing van bodemerosierisico's en de gemeenten waar deze onteigeningen plaatsvonden?

Deze vraag werd gesteld aan de ministers Hilde Crevits (775), Zuhair Demir (956)

ZUHAL DEMIR

VLAAMS MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

ANTWOORD

op vraag nr. 956 van 26 augustus 2020

van **CARMEN RYHEUL**

Een gecoördineerd antwoord zal verstrekt worden door mevrouw Hilde Crevits, Viceminister-president van de Vlaamse Regering en Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw.